

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 27/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om Finlands skogscentral och lagen om Finlands skogscentralers system för skoglig information

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 21 oktober 2014 regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om Finlands skogscentral och lagen om Finlands skogscentralers system för skoglig information (RP 191/2014 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- avdelningschef Juha Ojala, förstråd Marja Kokkonen och konsultativ tjänsteman Leena Arpiainen, jord- och skogsbruksministeriet
- enhetschef Jouko Lehtoviita, Skogsbrukets utvecklingscentral Tapio
- direktör Ari Eini, Finlands skogscentral
- regiondirektör Jorma Vierula, Finlands skogscentral, Södra och Mellersta Österbotten
- direktör Marko Mäki-Hakola, Forstmästareförbundet Västra Finland
- verksamhetsledare Pekka Nuutinen, Forstmästareförbundet Norra Karelen
- utvecklingschef Markku Ekdahl, Forstmästareförbundet Norra Finland

- verksamhetsledare Stefan Borgman, Skogsägarförbundet Kusten
- skogsdirektör Juha Hakkarainen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- jurist Mikaela Strömberg-Schalin, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC
- direktör för skogsärenden Jouni Väkevä, Skogsindustrin rf
- verksamhetsledare Tapio Hankala, Forstmästareförbundet rf
- verkställande direktör Kai Merivuori, Finlands sågar rf
- ordförande Håkan Nystrand, METO - Skogsbranschens Experter rf
- verkställande direktör Matti Peltola, Maskinföretagarnas förbund rf
- arbetsmarknadsombud Päivi Salin, Jyty ry.

Dessutom har skriftligt yttrande lämnats av

- justitieministeriet
- finansministeriet
- arbets- och näringsministeriet
- miljöministeriet
- Forststyrelsen
- Skogsforskningsinstitutet
- Sydöstra Finlands skogscentral
- Konkurrens- och konsumentverket.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att bestämmelserna i lagen om Finlands skogscentral ändras så att nationella funktioner och resursanvändning ytterligare effektiviseras genom en omorganisering av skogscentralens nationella och regionala organisationsstruktur vid enheten för offentliga tjänster. Inga förändringar föreslås i Finlands skogscentralens uppgifter.

I denna proposition föreslås också ändring av 39 § som är en övergångsbestämmelse i lagen

om Finlands skogscentral. Det föreslås att separeringen av skogscentralens affärsverksamhet som ingår i lagens 39 § 2 mom. senareläggs med ett år från slutet av år 2014 till slutet av år 2015.

I 6 § i lagen om Finlands skogscentralers system för skoglig information föreslås ändringar av teknisk karaktär på grund av de ändringar som föreslås i lagen om Finlands skogscentral.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2015.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Allmänt

Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslaget, men med följande synpunkter och ändringsförslag.

Finlands skogscentral (nedan skogscentralen) inledde sin verksamhet i början av 2012. Då trädde lagen om Finlands skogscentral (418/2011, nedan skogscentrallagen) och statsrådets förordning om verksamheten vid Finlands skogscentral (1102/2011) i kraft. Av de tidigare regionala skogscentralerna bildades då en enhetlig utvecklings- och verkställighetsorganisation som omfattar hela Fastlandsfinland. Den affärsverksamhet som tidigare bedrevs vid skogscentralerna åtskildes från skötseln av offentliga förvaltningsuppgifter. De offentliga förvaltningsuppgifterna handhas av skogscentralens enhet för offentliga tjänster, vilken består av en centralenhet och regionenheter. Skogscentralen är inte en organisation inom statsförvaltningen, utan den är så kallad indirekt offentlig förvaltning.

Det framgår av propositionen att den nationella skogscentralens verksamhet snabbt tagit fart efter att skogscentrallagen trädde i kraft. Centralenheten vid skogscentralens enhet för offentliga tjänster inledde sin verksamhet i Lahtis

och affärsverksamhetsenhetens ledning placerades i Tammerfors. Skogscentralens offentliga tjänster sköts i en centralenhet och 13 regionenheter, vilka geografiskt motsvarar de tidigare regionala skogscentralerna. Affärsverksamhetsenheten har organiserats i 6 regioner.

Regeringen konstaterar att utvecklingen av den nationella verksamheten förutsätter en flexibla organisationsmodell, där förvaltningen av resurser är centraliserad och där verksamheten kan organiseras också på andra än regionala grunder, till exempel kring nationell spetskunskap. Propositionen har som mål att uppnå en bättre organisationsmodell för skötseln av uppgifter om skogscentralens enhet för offentliga tjänster. Skogscentralens enhet för offentliga tjänster ska enligt förslaget bilda en organisation som i huvudsak grundar sig på funktionsindelning. Enligt propositionen beslutar skogscentralen genom sin arbetsordning om organisationens struktur så att den grundar sig på funktionsindelning, och skogscentrallagen reglerar endast beslutanderätten i ärenden som gäller utövande av offentlig makt. Översynen av lagen om Finlands skogscentral måste innebära att centralens funktioner och resursanvändning blir effektivare, menar utskottet. Tillsammans med lagstiftningen om finansiering av ett hållbart skogsbruk ska lagen främja skogsbruket och skogsbaserade näringar.

Utskottet noterar att skogscentralens affärsverksamhet enligt 39 § 2 mom. i skogscentrallagen senast den 31 december 2014 i sin helhet ska åtskiljas från de offentliga förvaltningsuppgifter som skogscentralen sköter, varvid också den behörighet och det ansvar som avses i 17 § 1 mom. ska åtskiljas. Bestämmelsen omfattar ett mål enligt vilket skogscentralens affärsverksamhet ska åtskiljas så, att skogscentralens affärsverksamhetsenhet i fortsättningen har egen behörighet och eget ansvar. Av denna anledning ska affärsverksamhetsenheten ombildas till aktiebolag. Utskottet fäster uppmärksamhet vid att regeringen emellertid föreslår att bolagiseringen senare läggs med ett år på grund av det gällande marknadsläget och läget för utveckling av affärsfunktionerna. Denna senareläggning får inte inverka på utvecklingen av affärsverksamhetsenheten som fristående enhet eller på hur skogscentralens offentliga tjänster fungerar.

Skogscentralens regionala organisation

Skogscentrallagens 3 § 1 mom. innehåller bestämmelser om skogscentralens nuvarande basorganisation, dvs. enheten för offentliga tjänster och affärsverksamhetsenheten, påpekar utskottet. I det gällande 2 mom. anges det att enheten för offentliga tjänster består av en centralenhet och regionenheter. Statsrådets förordning om verksamhetsstället för centralenheten och om regionenheterna vid Finlands skogscentrals enhet för offentliga tjänster (1101/2011) föreskriver att regionenheterna är 13 till antalet. Enligt propositionsmotiven har detta garanterat den regionala verksamhetens synlighet och samarbetet med andra aktörer, men samtidigt gjort organiseringen av den nationella verksamheten styvare och splittrat resursförvaltningen.

Nu föreslås såsom ovan sagts att lagen ska få en bestämmelse om en ny organisationsstruktur för enheten för offentliga tjänster. Enligt den föreslagna bestämmelsen följer verksamheten inom skogscentralens enhet för offentliga tjänster på landsnivå funktionsindelningen. Tillgången till regionala tjänster, tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna och verksamheten i skogsråden på landskapsnivå ska säkerställas

genom ett tillräckligt antal geografiska serviceområden som fastställs i arbetsordningen för skogscentralens enhet för offentliga tjänster. Enheten för offentliga tjänster ska fortfarande bedriva verksamhet i hela Fastlandsfinland.

Utskottet pekar på att det inom varje regionenhets verksamhetsområde har utsetts en regiondelegation och ett regionalt skogsråd med stöd av den gällande lagen. Dessa organ har mycket likartade uppgifter. De nuvarande regiondelegationernas mandatperiod går ut den 31 maj 2016. De regionala skogsråden fortsätter sin verksamhet till utgången av 2014. Regiondelegationen har till uppgift att utarbeta en framställning till skogscentralens direktion om dels hur statligt stöd som beviljas med stöd av lagstiftningen om finansiering av ett hållbart skogsbruk ska riktas till olika åtgärder, dels anslagsbehovet i fråga. Varje regiondelegation antar ett regionalt skogsprogram. De regionala skogsrådets uppgift är att stödja skogscentralens regionenheter vid planering, uppföljning och verkställande av regionala skogsprogram som föreskrivs i skogslagen samt att följa upp och ta ställning till övriga för skogssektorn viktiga regionala program och planer, så som den lagstadgade landskapsplaneringen.

Utskottet konstaterar att regiondelegationerna och de regionala skogsråden enligt förslaget ska ersättas med skogsråd på landskapsnivå. De föreslås bestå av högst 15 medlemmar med personliga ersättare. De nya skogsråden ska huvudsakligen överta regiondelegationernas och de regionala skogsrådets uppgifter. Regeringen anser det vara ändamålsenligt att skogsrådets verksamhetsområden avgränsas så att de motsvarar landskapsindelningen. En annan möjlighet är att ett skogsråd är verksamt inom flera landskap, men ändå så, att verksamhetsområdet består av ett eller flera landskap i sin helhet. Utskottet ser det som mycket viktigt att skogsrådets verksamhetsområden också beaktar områdesindelningen för de organisationer som påverkar skogsrådets verksamhet och samarbetet mellan de olika aktörerna.

Utskottet noterar att de föreslagna skogsråden ska lägga fram ett förslag för skogscentralens direktion om riktlinjerna för det strategiska

samarbetet mellan skogscentralens enhet för offentliga tjänster, landskapsförbunden och närings-, trafik- och miljöcentralerna, och att de också årligen till direktionen ska lämna en bedömning av hur de viktigaste uppgifterna för skogscentralens enhet för offentliga tjänster har fullgjorts och av utvecklingsbehoven i landskapet. Enligt förslaget har skogsråden också till uppgift att utarbeta och godkänna ett regionalt skogsprogram och följa upp det. Dessutom ska de främja programgenomförandet.

Därför anser utskottet att resursanvändningen kraftigt måste fokuseras på regionalt främjande av de skogsbaserade näringarna. Detta innebär att verksamheten måste bedrivas i alla landskap. Omorganiseringen får inte leda till att resurser allokteras enbart till finansierings- och kontrolluppgifter, utan skogscentralens resursanvändning måste allt tydligare fokuseras på att främja de skogsbaserade näringarna. Detta måste beaktas också när ledningssystemen och ledningsansvaret planeras. Också medlemmarna i skogsrådet ska på bred front företräda kärnexpertis när det gäller att utveckla landskapets skogsbaserade näringar.

Utskottets ändringsförslag

7 §

Ledningen av skogscentralen

(1 och 2 mom. som i RP)

Direktören ska leda, övervaka och utveckla verksamheten inom skogscentralens enhet för offentliga tjänster. Direktören ska besluta om en ändamålsenlig användning av resurserna inom de olika funktionerna. Direktören svarar för att verksamheten leder till resultat med hänsyn till att målet är att främja *de skogsbaserade näring-*

Detaljmotivering

7 §. *Ledningen av skogscentralen.* Enligt det föreslagna 3 mom. ska direktören bland annat svara för att verksamheten leder till resultat med hänsyn till att målet är att främja skogsbruket. Beskrivningen av direktörens uppgifter behöver i detta avseende preciseras, men utan att göra den för snäv, menar utskottet. Utskottet hänvisar dessutom till de begrepp som används för att beskriva skogscentralens uppgifter och verksamhet i 8 § och föreslår att "skogsbruket" ersätts med "de skogsbaserade näringarna".

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslag 2 utan ändringar och

godkänner lagförslag 1 enligt propositionen men 7 § med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

arna. Direktören svarar också för beredningen av de ärenden som skogscentralens direktion ska behandla, fränsett den från de offentliga förvaltningsuppgifterna åtskilda affärsverksamheten, och för verkställigheten av direktionens beslut. Direktören får inte närvara vid skogscentralens direktions möten när där föredras, behandlas eller fattas beslut om ärenden som har anknytning till skogscentralens affärsverksamhet.

(4 mom. som i RP)

Helsingfors den 9 december 2014

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jari Leppä /cent
vordf. Lauri Heikkilä /saf
medl. Markku Eestilä /saml
Satu Haapanen /gröna
Lasse Hautala /cent
Reijo Hongisto /saf
Anne Kalmari /cent

Timo V. Korhonen /cent
Pirkko Mattila /saf
Jari Myllykoski /vänst
Janne Sankelo /saml
Katja Taimela /sd
Tytti Tuppurainen /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.